

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۱۱/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش آموزان ابتدایی

علی قربانی حاجی بابا^۱، زهرا قربانی حاجی بابا^۲

۱- لیسانس علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید رجایی ارومیه

۲- لیسانس علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس علامه طباطبایی ارومیه

aligh13780730@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش آموزان ابتدایی انجام شد. هدف این پژوهش بررسی رابطه بهره هوشی و خلاقیت دانش آموزان ابتدایی می باشد. جامعه آماری ما در این پژوهش دانش آموزان دبستانی شهرستان تکاب در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ است. حجم نمونه ما در این پژوهش ۱۴۰ نفر می باشد که از این ۱۴۰ نفر ۷۰ پسر و ۷۰ دختر می باشند. که از انتخاب شده اند و جهت انتخاب نمونه ها از نمونه گیری خوشه ای استفاده شده است. بعد از اینکه مدارس انتخاب شد، از هر مدرسه ۳۵ دانش آموز انتخاب شد، سپس آزمون ریون و بعد آزمون تورنس بر روی آنها انجام شد. سپس به تجزیه و تحلیل داده ها پرداخته شد. در این پژوهش از روش t (استودنت) و ضریب همبستگی پیرسون و آزمون معناداری ضریب همبستگی استفاده شده است. نتایج نشان داد بین رابطه هوش و خلاقیت در دانش آموزان ابتدایی رابطه معنا دار وجود دارد.

کلمات کلیدی: هوش، خلاقیت، دانش آموزان، ابتدایی، مدرسه

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

هوش و خلاقیت دو مفهوم اساسی و حیاتی در زمینه توسعه و پیشرفت انسان‌ها محسوب می‌شوند. هوش به عنوان قابلیت فرد برای حل مسائل، انجام وظایف و پیشرفت در زمینه‌های مختلف شناخته می‌شود، در حالی که خلاقیت به عنوان توانایی ارائه ایده‌ها و راه‌حل‌های نوآورانه برای مسائل و چالش‌ها تعریف می‌شود. این دو مفهوم، به طور جداگانه و یا به صورت ترکیبی، نقش بسیار مهمی در تعیین موفقیت و پیشرفت افراد دارند.

در دوره ابتدایی، که یکی از مراحل حیاتی تحصیلی فرد است، هوش و خلاقیت دانش‌آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این دوره زمانی است که پایه‌ها و اصول اولیه هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان شکل می‌گیرد و تأثیر بسزایی در توسعه آن‌ها دارد. بنابراین، بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان ابتدایی، به منظور شناخت بهتر این دو مفهوم و تأثیر آن‌ها بر پیشرفت تحصیلی و رشد فردی، از اهمیت بالایی برخوردار است.

در این مقاله، قصد داریم به بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان ابتدایی پرداخته و اثرات مثبت یا منفی این رابطه بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها را مورد بررسی قرار دهیم. با تأکید بر اهمیت این دو مفهوم در زندگی تحصیلی و شخصیتی دانش‌آموزان، امیدواریم که نتایج این تحقیق، بهبود فرآیندهای آموزش و پرورش و توسعه هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان را ترویج کند. با اینکه روان‌شناسان و محققین در اهمیت خلاقیت در بین افراد اجتماع پی برده‌اند، با این وصف خلاقیت از جمله موضوعاتی است که در پژوهش‌های علمی کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. با وجود مسائل فوق مطالعه خلاقیت بی‌نتیجه مانده تا اینکه دانشمندان به این نکته رسیده‌اند، که افراد خلاق به خوبی می‌توانند منبع رشد و توسعه در زمینه‌های تجاری صنعتی، اقتصادی باشند. با توسعه پژوهش‌های علمی در زمینه خلاقیت بر روی بسیاری از عقاید سنتی از جمله این عقیده که خلاقیت منبع ارثی دارد و قابل پرورش نیست.

مازلو خلاقیت را چنین تعریف کرد. خلاقیت در ابتدا از روان، هوشیار سرچشمه می‌گیرد. ایده‌های تازه یا نوآوری‌های واقعی است که با آنچه در حال حاضر وجود دارد، کاملاً متفاوت است. فعالیت‌های فکری، ارادی، عاطفی را گرد هم آورده و به تحرک وامی‌دارد. وی معتقد است تفکر خلاق، نمایش بالاترین درجه سلامت عاطفی بوده و عبارت از ابراز وجود افراد سالم در جریان خودسازی و تکامل تعیین خودش است. (تورنس - ترجمه قاسم زاده، ۱۳۷۲، ص ۱۸). در حقیقت هیچ خلاقیت آشکاری نیست که با هوشبهر لاقل ۱۲۰ همراه نباشد. ولی در هوشبهرهای بالاتر از ۱۲۰ همبستگی بین خلاقیت و هوشبهر کاهش می‌یابد. (تورنس، ترجمه قاسم زاده، ۱۳۷۲ بررسی‌های به عمل آمده نشان دهنده این است که پسرها خلاقیت بیشتری نسبت به دخترها از خود نشان داده‌اند. مخصوصاً در دوره کودکی قسمت عمده این اختلاف ناشی از روشهای متفاوت تربیتی است که نسبت به آنها اعمال می‌شود. به پسرها فرصتهای بیشتری برای استقلال داده می‌شود. و با نشان دادن ابتکار و استعداد بیشتر مورد تشویق والدین و معلمان قرار می‌گیرند. در این پژوهش سعی شده است که همبستگی بین هوش و خلاقیت دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گیرد.

پیشینه پژوهش

خارجی

آغاز واقعی پژوهش‌های خلاقیت را می‌توان از سال ۱۹۷۰ با گلیفورد که او را پدر بانی پژوهش‌های در زمینه خلاقیت شناخته‌اند دانست که ابعاد مختلف خلاقیت را از طریق تجزیه عوامل بررسی کرده برای گلیفورد و همکارانش خلاقیت و حل مساله در واقع پدیده‌های بسیار مشابهی می‌باشند که در هر دو مورد فرد مجبور است در رفتار خودکار یا عملی را که لاقل برای خودش تازه باشد انجام دهد. یعنی در مورد مسئله‌ای جدید در مقابل موقعیتی جدید بوجود آورد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

گلیفورد خلاقیت را در محدوده تواناییهای ذهنی بررسی و با الگوی ساخت ذهنی تسریع کند گلیفورد در بررسیهای مربوط به تجزیه عوامل هوش به دو نوع تفکر همگرا و واگر اشاره می‌کند. از دیگر روان شناسان سرشناس در این زمینه «تورنس» می‌باشد که در پژوهش‌های وسیعی در مورد خلاقیت و پرورش آن انجام داده است. تورنس نیز مانند گلیفورد آزمونی برای تشخیص خلاقیت تهیه کرد که زیربنای آن جنبه انگیزش دارد و پاسخهایی را موجب می‌شود که جنبه پرورش دارد و بنی تفکر خلاق می‌باشد. از نظر تورنس خلاقیت عبارت است از فرایند حساس شدن به مسائل و کمبودهای اطلاعاتی ناهماهنگی و غیره است.

داخلی

رضایی (۱۳۹۹) تحقیقی با عنوان بررسی رابطه هوش و خلاقیت، بر روی ۹۵ دانش آموز پسر انجام داده و با استفاده از آزمون هوش و خلاقیت به این نتیجه رسید که بین هوش و خلاقیت در پسران رابطه‌ای وجود ندارد. محمدی فر (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان مقایسه هوش و خلاقیت که بر روی ۱۴۰ دانش آموز دختر و پسر انجام داد، به این نتیجه رسید که میان هوش و خلاقیت دختران و پسران تفاوت معناداری وجود دارد.

پیشینه تحقیق بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش آموزان ابتدایی:

تحقیقات بسیاری در زمینه بررسی رابطه هوش و خلاقیت در دانش آموزان ابتدایی انجام شده است که نتایج گوناگونی ارائه کرده‌اند. در ادامه به برخی از مطالعات مهم در این زمینه اشاره می‌کنیم:

۱. یک تحقیق انجام شده توسط گروهی از پژوهشگران نشان داد که دانش آموزان با هوش بالا، توانایی‌های خلاقیت بالاتری دارند و مسائل پیچیده‌تر را بهتر حل می‌کنند. این نتایج نشان داد که هوش و خلاقیت به طور مستقیم با یکدیگر مرتبط هستند و تأثیر مثبتی بر یکدیگر دارند.

۲. تحقیقات دیگر نشان داده است که دانش آموزان با هوش بالا، توانایی‌های خلاقیت بالاتری در حل مسائل ریاضی و علوم دارند. این نتایج نشان می‌دهند که هوش و خلاقیت می‌توانند به صورت همزمان تقویت شوند و تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی داشته باشند.

۳. برخی تحقیقات نشان داده است که آموزش و پرورش خلاقیت و هوش در دوره ابتدایی، می‌تواند بهبود قابل توجهی در عملکرد تحصیلی و پیشرفت فرد داشته باشد. این نتایج نشان می‌دهند که آموزش به شکل مناسب می‌تواند به تقویت هوش و خلاقیت در دانش آموزان کمک کند.

۴. تحقیقات دیگر نشان داده است که دانش آموزان با هوش بالا، توانایی‌های خلاقیت بالاتری در حل مسائل اجتماعی و ارتباطی دارند. این نتایج نشان می‌دهند که هوش و خلاقیت می‌توانند به فرد کمک کنند تا بهتر در مواجهه با مسائل اجتماعی و برقراری ارتباطات موفق عمل کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۵. برخی تحقیقات نشان داده است که دانش‌آموزان با هوش بالا، توانایی‌های خلاقیت بالاتری در حل مسائل پیچیده و نوآورانه دارند. این نتایج نشان می‌دهند که هوش و خلاقیت می‌توانند به فرد کمک کنند تا به راه‌حل‌های نوآورانه و خلاقانه برای مسائل پیچیده دست یابد.

۶. تحقیقات نشان داده است که آموزش و پرورش خلاقیت و هوش در دوره ابتدایی، می‌تواند بهبود قابل توجهی در مهارت‌های انتقادی فکری و تفکر انتقادی فرد داشته باشد. این نتایج نشان می‌دهند که آموزش به شکل مناسب می‌تواند به تقویت توانایی‌های تفکر انتقادی و تفکر خلاق در دانش‌آموزان کمک کند.

با توجه به این تحقیقات و نتایج آن‌ها، ضرورت توجه به ارتباط هوش و خلاقیت در دوره ابتدایی برای پیشرفت و رشد شخصیتی و تحصیلی دانش‌آموزان بسیار مهم به نظر می‌رسد. این مطالعات نشان می‌دهند که آموزش و پرورش باید به شکل جامع و هماهنگ بر روی تقویت هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان تأکید داشته باشد.

با توجه به این پژوهش‌ها و نتایج حاصل از آن‌ها، مشخص است که رابطه هوش و خلاقیت در دانش‌آموزان ابتدایی دارای اهمیت بالایی است و ممکن است تأثیر بسزایی بر پیشرفت تحصیلی و رشد فردی آن‌ها داشته باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بیان مسئله

همچنین این افراد در زمینه توسعه تجاری، صنعتی و اقتصادی می‌توانند نقش موثری داشته باشند. جامعه نیاز مبرم به حل مشکلات اجتماعی دارد و با دید اقتصادی متوجه می‌شویم که حل این گونه مشکلات به راحتی امکان‌پذیر نمی‌باشد و به خلاقیت نیاز دارد. همبستگی بین هوش و خلاقیت بالاست اما مطلق نیست. کودکانی که دارای بهره هوشی پایین و حتی متوسط هستند از خلاقیت کم یا متوسط برخوردارند. اما لزوماً عکس این موضوع صادق نیست. بهره هوشی بالا همیشه به معنای خلاقیت بالا نیست. از اینرو بهره هوشی بالای ۱۳۵ که در بسیاری از برنامه‌های ویژه کودکان با استعداد مورد استفاده قرار می‌گرفت، احتمالاً برای کودکان کاملاً خلاق بسیار بالاست و بیشتر آنها را کنار می‌زند. آیا بین میزان بهره هوشی و خلاقیت دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت وجود دارد؟ به دلیل اینکه موضوع این پژوهش هوش و خلاقیت می‌باشد و هوش و خلاقیت یکی از مباحث مهم روانشناختی است و به دلیل اینکه این تحقیق بر روی جوانان انجام گرفته و اکثریت جامعه ما را جوانان تشکیل می‌دهند، این پژوهش دارای اهمیت بسیار می‌باشد.

هدف پژوهش

هدف این پژوهش بررسی رابطه بهره هوشی و خلاقیت دانش‌آموزان ابتدایی می‌باشد.

فرضیه‌های پژوهش

بین میزان بهره هوشی و خلاقیت دانش‌آموزان ابتدایی پسر همبستگی وجود دارد.
بین میزان خلاقیت دانش‌آموزان دختر و پسر ابتدایی تفاوت وجود دارد.

تعاریف نظری و عملیاتی واژه‌ها

تعریف نظری هوش مجموعه‌ای از تواناییهای مختلف که با قرار گرفتن در کنار توانایی کلی بنام هوش را می‌سازند. (فرهادی، ۱۳۶۹ ص ۷۸)

تعریف عملیاتی هوش منظور از هوش در پژوهش حاضر نمره‌ایست که افراد نمونه از آزمون هوشی دیون کسب کرده باشند. تعریف نظری خلاقیت استعداد تفکر، عرضه هدف‌ها و راه‌حلهایی جدید و منحصر به فرد، امکان تفکر جدید و اصیل و انحراف از عقاید متعارف موجود. (تورنس، ترجمه قاسم زاده، ۱۳۷۲، ص ۱۶۸).

تعریف عملیاتی خلاقیت منظور از خلاقیت در پژوهش حاضر نمره‌ایست که افراد نمونه از آزمون خلاقیت تورنس کسب کرده باشند.

عوامل مؤثر در خلاقیت

شوخی طبیعی: شوخ و شوخ طبیعی اساساً خلاق بوده و خود تسهیل‌کننده خلاقیت بیشتر است، تقریباً تمامی تعاریف شوخ طبیعی شامل ضوابطی از قبیل ترکیب‌های غیر معمول، شگفتی، عدم تجانس مفاهیم، برداشتها و نظایر آن می‌گردد. بر طبق یک تعریف شوخ طبع کسی است که خلاقیتش منجر به اظهار نظرها، داستان‌ها و نمایشنامه‌های خنده‌آور می‌گردد. علاوه بر آن در بینشی وسیع شوخ طبع کسی است که خود و دیگران را به نحوی فراتر و منفک‌تر می‌بیند. چنین شخصیتی قادر است به خود و وقایع زندگی بخندد و در عین حال با مردم و وقایع مرتبط باقی بماند. شوخ طبیعی فرایندهای فیزیولوژیک، روانی و اجتماعی را ادغام می‌کند. بنابراین توانایی ایجاد شوخ و مزاح یا داشتن توانایی‌های شوخ طبیعی،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ویژگی خلاق مهمی است. بسیاری از پژوهشگران حل مسأله خلاق، یادآور شده‌اند که جرقه راه حلهای موفقیت‌آمیز از طریق شوخ طبعی زده شده است. (قاسم زاده، ۱۳۷۲، ص ۲۴۱)

ترس: ترس می‌تواند نیرو بخش و می‌تواند زایل کند. احساسات ما منبع قویتر و معمول تر انرژی خلاقیت است. حتی دانشمندان باید بوسیله شور و شوق، فداکاری، احساسات تند و شدید برانگیخته شوند، زیرا تفکر اخلاق یک فرایند صرفاً عقلانی است. برعکس از اول تا آخر کار منعکس عواطف با او حاکم است. اکنون جراحان مغز عواطف را با توانایی تصور ارتباطی می‌دهند. کالبدشکافی ثابت می‌کند که هر مغزی قسمتی دارد که می‌تواند ایده ایجاد کند این قسمت مربوط به ناحیه ساکن است زیرا هیچ گونه حرکت بدن را کنترل نکرده و با آنچه می‌بینیم یا می‌شنویم و یا جسماً حس می‌کنیم کاری ندارد و پشت این ناحیه یک تک عطله بنام تالاموس وجود دارد، در این لخته عواطف اساسی قرار گرفته است. (قاسم زاده، ۱۳۷۲، ص ۳۲۰)

جامعه آماری

جامعه آماری ما در این پژوهش عبارتند از: دانش آموزان دبستانی شهرستان تکاب در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نمونه و روش نمونه‌گیری

حجم نمونه ما در این پژوهش ۱۴۰ نفر می‌باشد که از این ۱۴۰ نفر ۷۰ پسر و ۷۰ دختر می‌باشند. که از انتخاب شده‌اند و جهت انتخاب نمونه‌ها از نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شده است.

ابزار اندازه‌گیری

در این پژوهش از آزمون‌های زیر استفاده شده است. آزمون هوش ریون، که توسط ریون (۲۰۱۵) ساخته شده است. این آزمون دارای ۶۰ تصاویر ناتمام می‌باشد. که آزمودنی باید از شش تصویر ارائه شده، تصویر مناسب را پیدا کند. به هر پاسخ درست آزمودنی ۱ نمره داده می‌شود، با در نظر گرفتن سن وی از روی جدول هنجار به هوشبهر انحرافی با میانگین ۱۴۰ و انحراف معیار ۱۵ تبدیل می‌شود.

آزمون خلاقیت: این آزمون توسط تورنس (۱۹۳۲) ساخته شده است. این آزمون دارای ۶۰ سؤال می‌باشد که هر سؤال دارای سه گزینه می‌باشد. هر پاسخ امتیاز مخصوص به خود را دارد، آزمونگر سپس از ادای جملات برای دست یابی به نتیجه آزمون باید به ازای هر پاسخ به پاسخ (الف) صفر امتیاز، پاسخ (ب) یک امتیاز و پاسخ (ج) دو امتیاز می‌گیرد. سپس پاسخهای درست آزمودنی را با هم جمع می‌کنیم که از این طریق میزان خلاقیت آزمودنیها مشخص می‌شود. بالاترین نمره‌ای که در این آزمون می‌گیرند ۱۲۰ می‌باشد که نشان دهنده سطح بالای خلاقیت است.

روش جمع‌آوری اطلاعات

محقق برای اجرای پژوهش حاضر و جمع‌آوری اطلاعات ضروری مراحل زیر را طی نموده است.

گام ۱: انتخاب بخش آموزشی که یک قسمت انتخاب شده است.

گام ۲: انتخاب مدارس بعد از تعیین ناحیه آموزشی: بعد از اینکه ناحیه آموزشی مشخص شد. از بین دبستان های شهر تکاب، دو دبستان دخترانه و دو دبستان پسرانه انتخاب شده است.

گام ۳: انتخاب آزمودنی‌ها: بعد از اینکه مدارس انتخاب شد، از هر مدرسه ۳۵ دانش‌آموز انتخاب شد، سپس آزمون ریون و بعد آزمون تورنس بر روی آنها انجام شد. سپس به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

روش آماری

در این پژوهش از روش t (استودنت) و ضریب همبستگی پیرسون و آزمون معناداری ضریب همبستگی استفاده شده است. (الف) توصیف داده‌ها (جدول، نمودارها)

جدول ۱-۴ میانگین و انحراف استاندارد دانش آموزان پسر در حوزه هوش و خلاقیت

متغیرها	شاخص‌های آماری	میانگین	تعداد	انحراف استاندارد
هوش	۵۳/۷۶	۷۰	۴/۰۹	
خلاقیت	۵۹/۹۶	۷۰	۱۲/۷۵	

جدول ۲-۴ میانگین و انحراف استاندارد دانش آموزان دختر در حوزه هوش و خلاقیت

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
هوش	۷۰	۵۳/۲۴	۴/۹۱	
خلاقیت	۷۰	۵۵/۲۰	۹/۹۳	

در این قسمت با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی و آزمون t (استودنت) به رد یا تایید فرضیه صفر پرداخته می‌شود.

فرضیه اول: بین میزان بهره هوشی و خلاقیت دانش‌آموزان پسر همبستگی وجود دارد.

جدول ۳-۴ آزمون معناداری ضریب همبستگی دانش‌آموزان پسر در حوزه هوش و خلاقیت

متغیرها	شاخص‌های آماری	تعداد	ضریب و همبستگی	سطح معناداری
هوش	۷۰	۰/۴۳	٪۱	
خلاقیت	۷۰			

چون ضریب همبستگی محاسبه شده (۰/۴۳) بزرگ‌تر از ضریب جدول در سطح ۰/۱ (۰/۳۵۴) با درجه آزادی $d = 140 - 2 = 98$ می‌باشد، بنابراین فرض صفر رد می‌شود و نتیجه گرفته می‌شود که ضریب همبستگی محاسبه شده معنادار است.

فرضیه دوم: بین میزان بهره هوشی و خلاقیت دانش‌آموزان دختر همبستگی وجود دارد.

فرضیه سوم: بین میزان بهره هوشی دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت وجود دارد.

جدول ۴-۵ آزمون t مستقل جهت مقایسه میانگین نمرات پسران و دختران در حوزه هوش

جنسیت	شاخصهای آماری	تعداد	مانگین	انحراف استاندارد	T	df
پسران	۰/۵۷۵	۷۰	۵۳/۲۴	۴/۹۱	۰/۵۷۵	۹۸
دختران	۰/۵۷۵	۷۰	۵۳/۷۶	۴/۰۹		

چون t محاسبه شده (۰/۵۷۵) کوچکتر از t جدول در سطح ۰/۵ (۱/۹۸۰) با درجه آزادی (df=۱۴۰-۲=۹۸) می باشد، بنابراین فرض صفر تأیید می شود و نتیجه گرفته می شود که بین میانگینهای مورد مقایسه تفاوت معناداری وجود ندارد. فرضیه چهارم: بین میزان خلاقیت دانش آموزان دختر و پسر تفاوت وجود دارد.

جدول ۴-۶ آزمون t مستقل جهت مقایسه میانگین نمرات دختران و پسران در حوزه خلاقیت

جنسیت	شاخصهای آماری	تعداد	مانگین	انحراف استاندارد	T	df
پسران	۲/۰۸	۷۰	۵۵/۹۶	۱۲/۷۵	۲/۰۸	۹۸
دختران	۲/۰۸	۷۰	۵۵/۲۰	۹/۹۳		

چون t محاسبه شده (۲/۰۸) بزرگتر از t جدول در سطح ۰/۵ (۱/۹۸۰) با درجه آزادی (df=۱۴۰-۲=۹۸) می باشد، بنابراین فرض صفر رد می شود و نتیجه گرفته می شود که بین میانگینهای مورد مقایسه تفاوت معناداری وجود دارد.

یافته‌های پژوهش

فرضیه اول: بین میزان خلاقیت دانش آموزان دختر و پسر تفاوت وجود دارد. نتایج جدول نشان می دهد چون t بدست آمدخ بزرگتر از t جدول در سطح ۰/۵ (۱/۹۸۰) با درجه آزادی (df=۱۴۰-۲=۹۸) می باشد، فرض صفر رد می شود و نتیجه گرفته می شود که بین میانگینهای مورد مقایسه تفاوت معناداری وجود دارد. یافته‌های پژوهش حاضر در این مورد با یافته های پژوهش علوی (۱۳۸۰) و حسینی و همکاران (۱۳۹۹) همخوانی دارد.

پیشنهادها

پیشنهاد می گردد در پژوهش‌های آینده همبستگی هوش و خلاقیت در بین دانش آموزان ابتدایی و راهنمایی و نیز دانشجویان مرود بررسی قرار گیرد. پیشنهاد می گردد در پژوهش‌های آینده تأثیر محیط خانواده و مدرسه روی هوش و خلاقیت دانش آموزان مورد بررسی قرار گیرد.

محدودیت‌های پژوهش

عدم دسترسی به منابع و مراجع معتبر. ابزار نارضایتی آزمودنی‌ها از برخی جملات پرسشنامه. عدم دسترسی به منابع مورد نیاز، مخصوصاً پایان نامه‌ها.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع

۱. شلاکستی، گاوین، (۱۳۸۹) تجسم خلاق، (ترجمه، گیتی خوشدل). تهران: همراه.
۲. شل کراس، دوریس (۱۳۸۹)، آموزش رفتار خلاق و استعدادهای درخشان در دانش آموزان، (ترجمه: مجتبی جوادیان)، مشهد: آستان قدس رضوی.
۳. آنا ستازی، آن (۱۳۹۷)، تفاوت‌های فردی، (ترجمه: جواد طه‌روی‌ان). مشهد: آستان قدس رضوی.
۴. سیف، علی اکبر (۱۳۹۸)، روان شناسی پرورشی، تهران: آگاه.
۵. حسینی، حمید (۱۳۹۵)، رشد پرورش استعداد ذهنی، تهران: فرزندگان.
۶. کالاجر، جیمز (۱۳۹۹)، آموزش کودکان تیزهوش (ترجمه: مجید مهدی زاده)، مشهد: آستان قدس رضوی